

**RHETORICAL STRATEGIES OF SELF-DEFENCE
IN VARUJAN VOSGANIAN'S PARLIAMENTARY SPEECH
(FEBRUARY 12, 2015)**

OANA CHELARU-MURĂRUȘ¹

Faculty of Letters
University of Bucharest

Abstract

One of the less examined species of the Romanian parliamentary discourse is the *apologia* (a self-defence discourse) which resorts to various rhetorical strategies in order to promote a positive self-image of a politician and to reject an accusation. In this article, we offer the case study of Varujan Vosganian's plead delivered to the Romanian Parliament on the 12th of February 2015 in response to the 2nd round of charges made by the Public Prosecution Service (Departamentul Național Anticorupție), i.e. establishment of organized crime group, abuse in office, complicity to embezzlement. Our analysis, based on the methodology of image repair rhetoric (Ware/Linkugel 1973; Benoit 1995) and the pragma-stylistics of discourse, will focus on the speaker's *stance*, and on several reformatory and transformative rhetorical strategies, such as the *transcendence*, the *appeal to motives / good intentions*, the *minimization of injury*, the *attack of the accuser*, the *self-victimization*, etc.

Keywords: *discourse of self-defence (apologia); stance; reformatory and transformative rhetorical strategies.*

1. Research Goals and Corpus

The goals of our research are threefold: (a) to analyse the *self-defence rhetorical strategies* in a Romanian parliamentary discourse (based on a case study); (b) to describe the *speech acts*² "*set*" of *self-defence* as part of the parliamentary discursive practices; (c) to analyse the *pragmatic and stylistic*

¹ **Oana Chelaru-Murăruș** is appointed as associate professor at the Department of Linguistics of the Faculty of Letters, University of Bucharest. She is the author of three books: *Nichita Stănescu – the Lyrical Subjectivity. The Poetics of Enunciation* (2000); *Stereotypy and Expressiveness: from Spoken Language to Poetry* (2007); *Specialized Languages, Texts and Contexts* (2017), and of several articles in the field of pragma-stylistics, poetics, rhetoric and discourse analysis; e-mail: oana.murarus@gmail.com

² We use John Searle 1969, 1975, 1976 for the classification of speech acts.

features of parliamentary apologia that are responsible for an efficient management of the positive self-image of the accused politician.

Our corpus consists of Varujan Vosganian's parliamentary speech delivered to the Romanian Parliament on the 12th of February 2015, in response to the 2nd round of charges made by the Public Prosecution Service (PPS; in Romanian: Departamentul Național Anticorupție)³. Varujan Vosganian, a former member of the *National Liberal Party*, which he left for the *Alliance of Liberals and Democrats* (ALDE) in February 2015, was charged twice (in October 2013 and February 2015) with establishment of an organized crime group, abuse in office (as former minister of economy), complicity to embezzlement by the Public Prosecution Service, and he addressed his colleagues MPs on the 12th of February 2015 in order to persuade them to maintain the point of view they had expressed in 2013, namely to reject the initiation of a criminal investigation in his case. With a view to the stylistics of his parliamentary discourse, mention should be made that Varujan Vosganian is also a gifted Romanian writer of Armenian origin, the author of a notorious novel entitled *The Book of Whispers* (2009), which won several literary awards by the time of its publication.

2. The Image Repair Rhetoric – a Theoretical Overview

In a renowned article, B.L.Ware și Wil.A.Linkugel (1973) approached the rhetoric of the so-called discourse of self-defence (*apologia*), which they considered a genre in its own right:

"We believe that apologetical discourses constitute a distinct form of public address, a family of speeches with sufficient elements in common so as to warrant legitimately generic status" (1973: 273).

When the ethos of a public person is attacked or comes to be doubted (character, actions, merits, credibility), (s)he feels obliged to defend her/his cause by a public speech appealing to a number of limited rhetorical strategies, but whose combination and display illustrate the unique personal gifts of the speaker.

The image repair theory of Ware and Linkugel is based on a speaker-centered approach and identifies four categories of self-defence strategies and four rhetorical stances:

(1) **Denial of fact/of intent** is considered a psychologically *reformative* strategy in that the defendant tries to revise or modify the cognitive

³ Source: <https://www.senat.ro/FisaSenator.aspx?ParlamentarID=380ccd4e-1089-408a-be0f-871fa564c3af>

representations of the public regarding the incriminated act. The speaker does not deny the act or its wrongful character, but does not admit his/her participation in the event, or simply denies his/her malicious intention. A frequent topic of denial is the invoked *plotting* against the accused, a strategy that enables him/her to appeal to various forms of *self-victimization*.

(2) **Bolstering** is also a psychologically *reformatory* strategy through which the defendant seeks to attenuate the negative impression made by his/her incriminated act. The accused guides the attention of the public towards the positive actions (s)he performed in the past, throwing into light his/her own unquestionable qualities. The presupposition of this rhetorical strategy is that a person with a clean and honorable past could not have suffered such a radical transformation in the present (Gold 1978: 308).

(3) **Differentiation** is a psychologically *transformative* strategy that aims to change the public perception on the very nature of the wrongful act. The accused admits the incriminated act, but (s)he tries to motivate it and to describe it from a new, positive perspective. A special case of differentiation is the so-called *regeneration strategy* through which the accused throws into relief his present moral transformation and asks to be reassessed.

(4) **Transcendence** is also a psychologically *transformative* strategy, which places the wrongful act in a wider context in order to change the public view on its nature and to divert attention from the details of the case.

The defendant can use a single rhetorical strategy or more, so that the public would be persuaded in the desired direction. As a result, due to the specific combination of reformatory and transformative strategies, the speakers can adopt four postures of verbal defence, according to Ware and Linkugel's classification:

(1) The **absolute speech** resorts to denial of fact and/or differentiation because the accused strives to be acquitted/absolved from guilt.

(2) The favourite strategies of the **vindictive speech** are transcendence, bolstering and self-victimization, which enable the accused to divert the attention of the public towards general aspects and to insist upon his/her own merits and reputation.

(3) The **explanative speech** is based on bolstering and differentiation; the accused is hoping that the public will be more clement once that his/her motivations have been understood.

(4) The **justificative speech** frequently selects denial of malicious intentions, bolstering and transcendence as preferred strategies because the accused seeks understanding and approval.

In his famous book, *Accounts, Excuses and Apologies. A Theory of Image Restoration Strategies*, William L. Benoit (1995) expanded and refined the

image repair theory, offering a more complex taxonomy of the rhetorical strategies of self-defence:

(1) **Denial** displays two variants: the accused denies the wrongful act *per se* or the accused denies (s)he committed the wrongful act.

(2) **Evading responsibility** is another image restoration strategy that aims to change the negative perception of the audience with regard to the author of the wrongful act. It has four variants:

- (a) *Scapegoating/provocation*: the accused shifts the blame to another person/to others or claims that the act was performed in response to another wrongful act so that (s)he could be partially absolved from guilt.
- (c) *Accidents*: the accused pretends (s)he takes no responsibility for the offensive act because it was produced by accident.
- (b) *Defeasibility*: the accused pleads that the lack of information or control over some factors in the situation generated the wrongful act and therefore (s)he should not be considered entirely responsible for it.
- (d) *Motives/intentions*: the accused denies the evil intentions in doing the wrongful act and (s)he asks not to be blamed.

(3) **Reducing offensiveness** is one of the main goals of an apologetic discourse, and it is based on six tactics:

- (a) *Bolstering*: the accused attempts to mitigate the negative effects of the incriminated act laying stress on his/her positive traits and positive actions in the past.
- (b) *Minimization*: the accused tries to restore his/her image by minimizing the negative effects of the wrongful act.
- (c) *Differentiation*: the accused compares his case with some wrongful acts committed by others in the past in order to make it appear less offensive to the audience.
- (d) *Transcendence*: the accused tries to improve his/her reputation by placing the wrongful act in a different, broader context in order to motivate it.
- (e) *Attacking the accuser*: the defendant attempts to reduce the credibility of the source of accusations so as to diminish the damage to his/her own image.
- (f) *Compensation*: the accused reimburses the victim in order to reduce the moral prejudice produced through the wrongful act.

(4) **Corrective action**: the accused tries to restore the unpleasant situation generated by the wrongful act and (s)he promises to avoid the same error in the future.

(5) **Mortification**: the accused admits the guilt and asks forgiveness.

At the end of this theoretical overview, we would conclude that there is an organic link between the accusation discourse (Gr. *kategoria* „accusation”) and the defence discourse (Gr. *apologia* „defence discourse”, Ryan 1982: 254-255). *Kategoria* performs a set of assertive speech acts in order to build a negative image of a person, whereas *apologia* resorts to correction and self-image restoration strategies. *Apologia* is just one species of the field of apologetic rhetoric, which covers a wider range of discourse types, such as self-defence discourses, excuses and accounts or moral apology (expressing guilt recognition and repentance) (Towner 2009: 431; 436; 445).

3. Rhetorical Strategies of Self-Defence in Varujan Vosganian's Parliamentary Speech

The main rhetorical goals of a parliamentary discourse are to express the MPs' ideas and political beliefs, to plead a political cause, to promote the legislative initiatives, and to build a positive self-image of the politician (van Dijk 2010; Ilie 2003a, 2003b, 2010). The last goal lies at the centre of an *apologia*, a species entirely focused on self-image restoration strategies.

Varujan Vosganian's parliamentary speech delivered on the 12th of February 2015 starts with a *preterition*, a rhetorical trope which consists in speaking about a topic, but professing to omit it:

(1) *I am not today in front of you to plead my innocence*⁴.

After this initial preparatory movement, which is a classical part of the *exordium*⁵, the defendant approaches the transformative rhetorical strategy of *transcendence*, a means of setting the incriminated act into a broader context in order to motivate it. The key-arguments are strategically placed at the beginning (2)-(5), in the middle (21), and by the end (38)-(39) of the discourse:

- (2) Reflections on the *Romanian Constitution*; the *Senate has a political and moral responsibility* when approving the initiation of a criminal investigation;
- (3) The *will of the Senate* is not a procedural detail; the *Senate is not a public institution* obliged to give approvals *over the counter*;
- (4) The *political decisions* are part of the political responsibility;
- (5) The *criminal procedures* should not be used against political adversaries.

⁴ Because of the limited space of this article, we will only summarize the ideas of the original paragraphs of Vosganian's discourse. The translation into English, the underlines, as well as the numbering of the paragraphs belong to us.

⁵ In classical rhetoric, the *exordium* is known as the opening part of an oration in which the speaker lays out the purpose of his discourse and prepares the audience to favourably listen to his arguments.

In this part of the *exordium*, the speaker consolidates his *stance* (Englebretson (ed.) 2007; Vasilescu 2010) by making the above-mentioned set of assertions on the constitutional role of the Senate, and on the political nature of his decision as former minister of economy, decision which should be, in principle, free of a criminal charge. In fact, the politician's assertions perform the indirect speech act of suggesting or even requesting the colleagues MPs to take a moral responsibility when voting his case and to reject the groundless charge. Moreover, Vosganian's remark on the possibility that such charges were used against political adversaries generates from the start the pragmatic implicature "I am such a victim".

The speaker keeps on extensively using the strategy of *transcendence* and performs the representative speech acts of explaining and insisting on the grounds of his incriminated decision taken as former minister of economy:

- (21) My *economic decision* taken in 2008 (a discount for chemical fertilizers in order to sustain the Romanian agriculture) *was not criticized* by UE or by the National Agency for Energy Regulation; *it was sustained* by the Government; *I was not warned* by other institutions of the Romanian state regarding possible dangers, *nobody else* in charge *was warned* (i.e. The Romanian Secret Service).

Symmetrically, he resumes the same strategy by the end of his discourse when he invokes general issues like the lack of respect for human rights (38) and the abuses of the anti-corruption fight in Romania (39).

The next rhetorical step of Vosganian's speech exploits *defeasibility*, a subtype of the strategy for avoiding responsibility according to Benoit's classification. Defeasibility is based on justificative arguments, which can explain the incriminated decision and diminish the perceived responsibility for the failure event. Consequently, the politician invokes the following objective economic and social factors that led him to his decision as former minister of economy:

- (8) The 2008 economic context (the highest prices for natural gas after the 2nd WW); the imminent collapse of chemical fertilizers production; the subsequent crisis of agriculture; the protests of the trade unions; the pressure of the press and of the public opinion.

The appeal to *motives or intentions* is part of the same strategy of avoiding responsibility. The accused denies any malicious intent of doing a wrongful act, (5) (22) (28), in order to revise or amend the cognition of the audience:

- (5) *There was no intention* of personal financial profit;
 (22) The accusation that I only pretended to support the development of agriculture and that I favoured the chemical fertilizers enterprises instead *is so absurd that it's worthless to comment it*;
 (28) Both charges of PPS (2013, 2015) reveal *no suspicion of corruption*.

Minimization, as part of the rhetorical strategy of reducing offensiveness, reinforces the previous discursive movement *motives and intentions*. The accused does not use this tactic in order to deny his participation in the event, but to change the cognitive representations of the audience on the nature of the wrongful act. In this regard, the orator reinterprets the nature of the incriminated act/rejects the criminal nature of the act, (1) (6). At the same time, he highlights the positive effects of his decision and of the policy of the government, (9) (10) (11) (12)-(20) (22), providing plenty of arguments based on facts, concentrated at the very heart of his speech, over 13 paragraphs:

- (1) My actions in 2008 were political, bear *no criminal responsibility*;
- (6) *Political decisions* in the economic field, taken with the consent of the Government, *can not have a criminal dimension, cannot be labelled as criminal acts, can not be the basis for a criminal investigation*;
- (9) All the parties respected the economic agreement during the approved 6 months period;
- (10)-(11) The discount was extended more than 6 month at the request of the minister of agriculture, with the consent of the Prime-Minister;
- (12)-(20) Enumeration of the economic positive effects of the adopted policy (facts and figures);
- (22) The positive financial results of the Romanian Government policy in 2008.

Bolstering furnishes further sustain to the argumentative pattern. The orator underlines his positive traits and actions in the past (patriotism, sense of responsibility) in order to mitigate the negative effects of the incriminated act. If the previous part of the discourse had appealed mostly to logos (rational arguments, facts and figures), now the speaker turns to pathos and performs the direct and indirect expressive speech act of self-boasting in order to strengthen his discursive power and credibility:

- (22) *My duty was to offer jobs to Romanians, not to let them down*;
- (24) In other countries, it is just normal to support the national economy. *In Romania, people are afraid to be patriots*;
- (37) ... the country where I was born and *which I love*....

Differentiation belongs to the same class of tactics focused on reducing offensiveness. The politician performs the expressive act of complaining for being unjustly charged by the prosecutors in comparison with other persons (21). At the same time, he attempts to distinguish the incriminated act from other similar acts so that it may appear less offensive to the audience (23):

(21) Vosgianian enumerates a few persons who bear responsibility for the same matter (the former Prime-ministers: C.P.Tăriceanu, Dacian Cioloș, Emil Boc; the Presidents of the two chambers of the Parliament; the former President of Romania, Traian Băsescu), but *he, by contrast, is the only one prosecuted*;

(23) Vosgianian invokes a number of economic disasters for which nobody was prosecuted; *I saved an industry from disappearing, but now I am considered the underminer!*

The strategy of *attacking the accuser* is placed mostly in the second half of Vosgianian's discourse. This rhetorical movement follows logically after an extensive part of the speech in which the speaker had convincingly presented a wide range of arguments based on facts and figures. Once laid the foundation of this sort of argumentation, the politician takes a further rhetorical step by attacking the accuser, a more aggressive strategy attempting to reduce the credibility of the source of accusations. The attack is given a large discursive space, namely 9 paragraphs:

- (7) The prosecutor *ignores the political dimension* of my economic decision;
- (21) The PPS published only *convenient fragments* from the shorthand text of the Government meeting;
- (29) No legal basis for a 2nd request of PPS regarding the same deed (*Ne bis in idem*);
- (30) The 2nd request of PPS (2015) *ignores all the proofs* that absolve me of guilt;
- (31) I was not requested to testify as witness; if I had testified, *my file could not have been invented*;
- (32) The PPS document *does not specify* that the economic decision was extended at the request of the minister for agriculture, not mine.
- (33) The document *does not start from facts towards a conclusion, but from a pre-settled conclusion, and selects, interprets and misinterprets the facts in order to validate the conclusion*.
- (38) The *anticorruption fight* should not be a pretext for abuses; *it should not become a sort of folk festival* ("Festivalul Cântarea României");
- (39) The *excesses of anticorruption fight* are not welcome; they have negative effects on the administration and the political class.

The *self-victimization* rhetorical strategy is intimately linked to the attack of the accuser. Therefore, in a rhetorical crescendo, Vosgianian appeals now insistently to pathos, because he seeks to gain the empathy of the audience at the end of his speech:

- (27) I was *permanently harassed* by PPS;
- (34) I realized that *they did not want to find out the truth*, but something else. Why the truth Varujan Vosgianian knows is useful only if he is prosecuted?
- (35) The *former president [Băsescu] initiated a conspiracy* against me ... *a real butchery ... a purgatory hard to endure*;
- (36) In Romania a *crime prosecution is similar to a conviction*; going to PPS is *not a symposia* for finding out the truth;
- (37) *And then I ask*: Who wants to throw me *out of the public life*? Who wants to *compromise me*, using *calumny, misinterpretation* of facts and *abuse*? Who wants me covered by *social stigma*?
- (38) I *refuse* to be a *collateral victim*... I *refuse* to be a *bit-player in a media show directed by an unknown person for unknown purposes*.

The politician gradually passes from expressing negative emotions (performing the expressive speech act of complaining) to a more powerful discursive stance, from self-victimization to an overt protest against what he

considers to be an unjust prosecution system. In this respect, he effectively uses some typical rhetorical devices, such as the *repeated rhetorical questions* emphasizing his victim status (37) and a *rhetorically performed refusal* (38), intended to defy the accusers and to assert the speaker's personal dignity.

In order to convincingly plead his cause and persuade his audience, Vosgianian resorts to an efficient management of the *person deixis system*. The 1st person deictic pronouns (*I, me*) are almost missing from the discourse. The deictic subjectivity is not emphasized; because the speaker prefers to create the stylistic appearance of an objective discourse, based on facts and rational arguments (*logos*). Instead, we notice the use of the 3rd person markers in self-reference, which is a self-dramatizing technique, i.e. seeing and presenting oneself as an important or dramatic figure:

(34) Why the truth known by *Vosgianian* is not useful...? Who benefits from *Vosgianian's* prosecution ...?

It is also worth mentioning that the only exception regarding the expression of deictic subjectivity is placed at the end of the speech (40), in a contrastive pair (*I-You-plural*). The speaker addresses his fellow MPs in a face to face manner, reducing the communicational distance:

I am the same. *You*, the voters, are the same. The deeds are the same. *You* voted (in 2013) according to your conscioueness...

The rhetor continues his *captatio* of the audience in an emotional manner, using the 1st person pronouns of solidarity (the so-called inclusive *WE*) as a final ingredient of his persuasive strategy:

(40) President Iohannis is right when he says that we need a *powerful Parliament*. But a *powerful Parliament* is free to take decisions. A *powerful Parliament* cannot be compared with a *firing squad*... *WE* should not accept certain requests unconditionally. ... The Parliament *should not become the passive weapon* of another power of the state... *WE* have hoped together, we have suffered together, *WE* have shared our joy...

4. Conclusion

Vosgianian's parliamentary speech is typical of the apologetic genre. It comprises several *rhetorical strategies* and a *chain of discrete speech acts* combined in a specific manner according to the communicative goals of the speaker.

The politician uses almost *all the reformative and transformative strategies* from the inventory of apologetic discourse. The *transcendence*, the *motives / intentions*, the *minimization* of the injury, the *attack of the accuser*, the *self-victimization* are mainly exploited, having a large textual extension, whereas *denial*, *bolstering*

and differentiation play a secondary role. He also resorts to several *representative speech acts*, especially in the first part of his speech (to assert, to inform, to explain, to deny, etc.), where he lays the argumentative foundation. They are followed by *expressive speech acts* that sustain his positive and negative emotions, gradually increasing towards the end (to boast, to complain, to lament / to express self-victimization, to refuse, to disagree, to protest, etc.).

The rhetor chooses a *justificative rhetorical posture of self-defence*, because he tries to preserve his reputation and he asks not only for understanding, but also for approval.

The structure of the discourse is *very well-balanced* from a rhetorical point of view. The defendant is a mature and experienced rhetor who pays attention to the order of the arguments, to their gradation and to an adequate proportion between *logos* and *pathos* (the 1st part of the speech appeals predominantly to rational arguments, facts and figures, the 2nd part to emotion, elicitation of empathy, etc.).

The rhetorical effect of Vosgianian's discourse proved to be positive, since the MPs voted in favour of his claims and against the request of the Public Prosecution Service.

ANNEX

Varujan Vosgianian, Discurs de apărare în Senat, 12 februarie 2015

Stimați colegi,

(1) Nu sunt astăzi în fața dumneavoastră pentru a-mi pleda nevinovăția. Am făcut acest lucru în luna octombrie 2013, atunci când DIICOT a solicitat, pentru prima oară, încuviințarea declanșării cercetării penale. Argumentele mele v-au convins, astfel încât, cu o majoritate copleșitoare (aproape 85% din voturi) dumneavoastră ați considerat că acțiunile mele din anul 2008, legate de susținerea industriei de îngrășămintă chimice din România, au fost îndeplinite în virtutea responsabilităților mele de ministru al Economiei și nu poartă vreo răspundere de natură penală. Cu atât mai mult cu cât ele nu cuprindeau fapte de corupție.

(2) În România, potrivit prevederilor constituționale, dreptul exclusiv de a cere urmărirea penală a unui senator, membru al Guvernului, pentru fapte săvârșite în exercitarea funcției, revine Senatului. Aceasta face ca Senatul să aibă nu numai puterea de decizie în materie, dar și să poarte, pe deplin, răspunderea politică și morală pentru cererile de urmărire. Soluția constituțională actuală nu este o inovație a legiuitorului constituant post-comunist, ci este o permanență în Constituțiile democratice românești, ea regăsindu-se în Constituția din 1866, precum și în Constituția din 1923. În plus, nu este nici o inovație românească, caracterul special, derogatoriu de la dreptul comun, al răspunderii penale a membrilor Guvernului, pentru fapte săvârșite în exercitarea mandatului ministerial, regăsindu-se și în celelalte sisteme constituționale democratice actuale.

(3) Este fundamental greșită exprimarea că Senatul, în mod necondiționat ar trebui, pe bandă rulantă, să accepte toate cererile Parchetului. Actul de voință al Senatului nu este un simplu

detaliu procedural, Senatul nu este un ghișeu care dă un aviz obligatoriu pozitiv, căci atunci tradiția constituțională nu ar fi oferit Senatului niciun rol. Autoritățile politice direct reprezentative sunt cele care decid pe deplin dacă formulează sau nu cererea de urmărire penală. A pretinde că ele ar fi chemate să dea un aviz și acela strict pozitiv semnifică uzurparea puterii lor constituționale.

(4) Această chestiune constituie, în prezent, o preocupare a întregii Europe. La 28 iunie 2013, Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei a adoptat Rezoluția 1950 privind Menținerea separate a răspunderii politice și penale. Parag. 1 din Rezoluție consideră că democrația și statul de drept reclamă ca oamenii politici să fie protejați în mod efectiv de acuzații penale bazate pe deciziile lor politice. Deciziile politice trebuie să fie subiect numai al răspunderii politice, judecătoria ultiți fiind alegătorii.

(5) Conform parag. 3.1., procedurile penale nu trebuie utilizate pentru a penaliza divergențe politice. Iar paragrafele următoare solicită ca în evaluarea răspunderii, să se aibă în vedere inclusiv criteriul precum intenția de câștig personal. Ceea ce, precum vedeți, nu este cazul în situația mea.

(6) În concret, faptele care sunt reținute în sarcina mea prin referatul procurorului constituie exclusiv decizii politice în domeniul economic, potrivit atribuțiilor mele de la acea dată, de ministru al Economiei și Finanțelor. Acele decizii au fost politice, luate cu susținerea integrală a Guvernului, și, prin urmare, indiferent dacă ar fi fost corecte sau eronate, ele nu au nici un fel de dimensiune penală, nu pot fi calificate infracțiuni și, în consecință, nu pot constitui temei pentru o cerere de urmărire penală. Iată ce spunea primul-ministru de atunci; Călin Popescu Tăriceanu la dezbaterile din Senat, din 7 octombrie 2013: « *Simt că este obligația mea nu numai morală, dar și politică, să intervin pe acest subiect, pentru că aveam calitatea de șef al Guvernului, când actualul ministru – la vremea respectivă, tot ministru al economiei – a luat deciziile care astăzi i se impută de către Parchet. Evident că era un subiect care a făcut obiectul unei discuții în ședința de Guvern. Și, fără niciun fel de ezitare, la vremea respectivă, am aprobat nota pe care ministrul Vosgian a supus-o atenției Guvernului, pe baza căreia a luat deciziile care se impuneau pe cale de consecință, decizii care, doresc să subliniez, erau și atunci considerate, și astăzi, decizii de politică economică, nimic altceva ».*

(7) Referatul procurorului omite tocmai dimensiunea politică a deciziei mele ignorând situația explozivă în fața căreia a fost pus Guvernul în luna februarie 2008.

(8) Să amintim pe scurt faptele. Anul 2008 a fost anul celor mai mari creșteri pe piața mondială a gazelor naturale din întreaga istorie postbelică. Creșterile au fost de-a dreptul explozive. Odată cu primele creșteri de prețuri la intern, din ianuarie-februarie 2008, combinatele de îngrășăminte chimice din România au anunțat că nu mai pot continua în aceste condiții. În București, la sediul MF, precum și în județele Mureș, Brașov, Ialomița, Bacău și Teleorman au avut loc ample mișcări de protest. Sindicatelor din chimie li s-au asociat federațiile sindicale naționale. Muncitorii au primit preaviz pentru închiderea combinatelor începând cu 1 martie (unele precum Făgăraș sau Săvinești, erau deja închise). Asociațiile fermierilor s-au asociat protestelor patronatelor din industria chimică, dat fiind că lipsa îngrășămintelor chimice din intern ar fi presupus achiziționarea altora mai scumpe. Ministerul Agriculturii a anunțat că nu poate subvenționa pe fermieri pentru achiziționarea îngrășămintelor mai scumpe din import. Cabinetul Primului Ministru și Prefecții județelor afectate cereau soluții. Presiunea presei, a opiniei publice în general era net favorabilă demarării dialogului cu asociațiile patronale și sindicale. În aceste condiții, MEF, după intense negocieri, a acceptat un discount care acoperea doar o parte a creșterilor de prețuri, în schimb, în schimb, patronatele se obligau să renunțe la preavizul de închidere la 1 martie 2008, să redeschidă combinatele închise, să reia producția de îngrășăminte chimice și, pe întreaga perioadă de șase luni, să nu majoreze prețurile la îngrășămintele chimice livrate agriculturii românești. De asemenea, acordarea discountului era condiționată de onorarea facturilor curente și reducerea datoriilor combinatelor către ROMGAZ. Sindicatele se obligau să renunțe la proteste.

(9) Toate acestea au fost aprobate într-o Notă prezentată în Guvern. În cele șase luni, atât patronatele, cât și sindicatele și-au respectat angajamentele La expirarea termenului, facilitarea a

fost continuată la solicitarea, în Guvern, a ministrului agriculturii de atunci, Dacian Ciolos, care a subliniat caracterul benefic al acestei măsuri pentru agricultura românească. Citez, din stenogramă:

(10) *Dacian Ciolos: Domnule prim-ministru, în perioada februarie-iulie 2008, combinatele producătoare de îngrășăminte din România au beneficiat de o reducere comercială de 40\$ la mia de mc. de gaze, preț maxim. Deci a fost un plafon, în condițiile în care prețul pentru îngrășămintele din import este în creștere. O concurență acerbă se înregistrează mai ales din partea Ucrainei și, în aceste condiții, dat fiind faptul că (,) costul cu îngrășămintele reprezintă cam 22% în momentul de față din totalul costurilor la hectar și că ar putea fi afectată și productivitatea la hectar, dacă nu se dau îngrășămintele, am propus Ministerului Finanțelor să continue această politică de acordare și pentru perioada următoare, până la 31 martie 2009, având promisiune din partea producătorilor de îngrășăminte din România, în aceste condiții, că vor livra îngrășăminte la același preț și în perioada următoare.*

(11) *Călin Popescu Tăriceanu: Acum, când văd acolo prețul ăla la gaze mi s-a ridicat părul în cap. De la Ministerul Economiei îmi scriu că o să ajungă la 500\$, voi sunați că o să ajungă la 600. (a ajuns la 540\$ în octombrie 2008, de la 316\$ în decembrie 2007, cea mai mare creștere înregistrată vreodată în istorie-n.m.). Bun. Dacă aveți observații referitor la notă? Dacă nu sunt, se aprobă...de acord!*

(12) A fost o decizie din care toată lumea a avut de câștigat:

(13) Romgaz a înregistrat un profit brut suplimentar de 80 de milioane de lei în 2008 față de 2007 și creșterea cu trei procente a ratei corespunzătoare a profitului brut, până la 26%. De asemenea, profitul net a crescut de la 509 milioane lei la 537 milioane lei, ajungând la 16,4% (peste programul stabilit, de 15%).

(14) Combinatele au plătit facturilor curente și ROMGAZ a recuperat mare parte a restanțelor pe care combinatele de îngrășăminte chimice le aveau; atunci când, în octombrie 2008 unul dintre beneficiari, INTERAGRO, a început din nou să-și crească datoriile nu a mai primit discountul.

(15) Cantitatea de îngrășăminte chimice livrată către producătorii agricoli a crescut cu 50% și prețul lor a fost menținut. – cele peste 9.000 de locuri de muncă au fost păstrate;

(16) Numeroase IMM-uri, furnizoare de servicii pentru industria de îngrășăminte și-au continuat activitatea, ceea ce dublează numărul locurilor de muncă protejate prin această măsură, iar capacitățile de transport pentru gazele naturale și pentru îngrășăminte au fost utilizate integral.

(17) Bugetul național a primit de la combinate venituri de peste 180 milioane USD, potrivit datelor oferite de MF în 2009;

(18) S-au redeschis combinatele chimice de la Făgăraș și Săvinești;

(19) Au demarat investiții care, începând cu anul 2008, au cumulat, potrivit concluziilor întâlnirii cu patronatele din industria chimică, în cadrul elaborării Strategiei de reindustrializare a României, peste 600 de milioane de lei.

(20) Față de discountul acordat în cele șase luni pe care le-am solicitat, de cca 1,4% din cifra de afaceri a ROMGAZ, avantajele pentru ROMGAZ și pentru economia națională au fost considerabile. Riscul închiderii combinatelor, măcar pentru o lună, putea crea pagube mult mai mari, mai ales ROMGAZ, ca să nu mai vorbim de gravele probleme sociale în orașe monoindustriale.

(21) Menționez că în toată perioada aceasta nu a existat nicio poziție contrară din partea UE, a ANRE și am avut, așa cum de altfel domnul Călin Popescu Tăriceanu a exprimat și în fața dumneavoastră la dezbaterile anterioare, susținerea totală a Guvernului, lucru pe care l-ar fi dovedit și Parchetul dacă ar fi publicat integral stenogramele ședințelor de Guvern și nu doar extrase convenabile. De asemenea, nu am fost avertizat prin nicio notă pe tot parcursul anului 2008 de SRI în legătură cu acest discount, așa cum lasă să se înțeleagă Parchetul, dar fără să prezinte vreo dovadă în acest sens. Nu am fost avertizat, pentru că nu existau motive de alertă. Așa cum nu am fost eu avertizat, nu a fost avertizat nici primul ministru CPT, care a aprobat în două rânduri, o dată la solicitarea mea și a doua oară la solicitarea ministrului agriculturii Dacian Ciolos, măsura acordării discountului, nu a fost avertizat nici primul ministru Boc care a aprobat continuarea măsurii și a propus Parlamentului OUG 54-2009 care extindea facilitățile, nici

președinții celor două Camere care au extins și mai mult facilitățile și nici președintele Traian Băsescu, care a promulgat fără să clipească Legea de aplicare a OUG 54, lege susținută integral de grupurile parlamentare ale arcului guvernamental de atunci.

(22) Acuza Parchetului că am neglijat interesele ROMGAZ este negată de rezultatele financiare ale anului 2008, net superioare anului 2007, deși atunci măsura inițiată în februarie 2007 nu exista. Acuza că sub aparența susținerii agriculturii am favorizat combinatele de îngrășăminte chimice este atât de absurdă încât nici nu mai are rost să o comentăm. De asemenea, procurorul consideră că nu ar fi trebuit să acord această șansă combinelor, ci să le execut silit, asta însemnând, de fapt, distrugerea lor. Ar fi fost interesant ca domnia sa să propună acest lucru acum șapte ani, în fața miilor de oameni care sperau păstrarea locurilor de muncă. Datoria mea era să dau de lucru românilor și nu să-i las pe drumuri.

(23) Din 1990, pierderile înregistrate în sectorul de stat au fost uriașe. A dispărut Bancorex, Banca Agricolă și Banca Poștelor au fost în pragul falimentului, au fost îngropate sub pierderi imense Republica, Vulcan Laromet, Camioane și Tractorul Brașov, ARO Câmpulung, Electroputere Craiova, Oltchim are pierderi de peste un miliard de dolari, la fel se întâmplă cu Căile Ferate, cu Poșta, ca să nu dăm decât câteva exemple. Parchetul nu a găsit, de fapt nici nu a căutat vreun subminator. În anul 2008, Romgaz și-a crescut profitul brut și, cu o rată corespunzătoare a profitului de aproape 30% a fost una dintre cele mai profitabile companii mari din România. O industrie a fost salvată de la dispariție. Și tocmai atunci a fost găsit, în persoana mea, subminatorul ! Ulterior, industria de îngrășăminte chimice a murit. Combinatele s-au închis, orașele precum Victoria sunt depopulate și oamenii au plecat să caute de lucru aiurea. Dar acum e bine. Rău era când combinatele, dând salarii și bani la buget, funcționau.

(24) Trebuie să vă spun că întreaga Europă este preocupată desusțineria industriilor energointensive. În țări precum Franța, Italia sau Germania există, prin lege, o seamă de facilități pentru marii consumatori de electricitate și gaz. În aceste țări se consideră firesc să existe forme de susținere a economiei naționale. În România există o adevărată teamă de a fi patriot.

(25) Guvernul, potrivit programului politic acceptat de Parlament, este cel care guvernează, iar nu Ministerul Public. În caz contrar, orice ministru ar trebui fie să ia aprobare prealabilă de la procuror pentru orice decizie politică, fie să trăiască ulterior cu spaima unei acțiuni penale pentru deciziile sale politice. Acest lucru ar bloca guvernarea țării și ar duce la uzurparea puterii de guvernare de procurori.

(26) Senatul a apreciat că toate deciziile mele au fost luate în limitele deciziei economice de susținere a economiei românești și a hotărât în consecință, votând, în 7 octombrie 2013 împotriva solicitării Parchetului.

(27) Ceea ce s-a petrecut după aceea a fost o ignorare a Hotărârii Senatului. Deși prevederile art. 8, 16.1 și 314.1.a) din Codul de Procedură Penală obligau la clasarea solicitării respective, DIICOT nu a făcut acest lucru. Faptul că timp de un an și jumătate o hotărâre a Senatului nu a fost aplicată a fost împotriva mea un motiv de hărțuire permanentă. Mai mult decât atât, în mai multe rânduri și în mod public, dna Alina Bica, șefa DIICOT, dezamăgită, spunea dânsa, de decizia Senatului, a amenințat cu revenirea solicitării, citez « *procurorii nu sunt descurajați și continuă investigațiile* ».

(28) Investigațiile au mai continuat un an și jumătate. Comparația celor două referate, cel din 2013 și cel din 2015 arată limpede că investigațiile ulterioare nu au dat niciun rezultat, neapărând nicio faptă nouă. Și, de asemenea, ceea ce este deosebit de important, nu a apărut niciun element care să creeze vreo suspiciune de corupție.

(29) În aceste condiții, revenirea cu această solicitare nu are nicio susținere legală. În CPP nu există instituția revenirii cu o nouă solicitare bazată pe aceleași fapte, chiar dacă încadrările se schimbă. Există, însă, principiul *Ne bis in idem* (art.6 CPP) care vorbește despre imposibilitatea reluării unei proceduri definitive. Iată ce spune în această privință cea mai autorizată voce în materie la acea dată (decembrie 2014), Gh. Muscalu, vicepreședinte CSM, șeful secției procurori: «*În ce privește solicitarea de a se repeta procedurile pentru începerea urmăririi penale a*

parlamentarilor foști miniștri, legislația este clară : se poate repeta procedura doar dacă în cauză au apărut indicii, elemente noi. În absența lor, procedura nu se poate repeta ».

(30) Această revenire păcătuiește nu doar prin faptul că nu aduce fapte noi, dar ignoră toate dovezile care au apărut pe parcurs și care mă dezincriminează, fie că e vorba de fapte pe care le-am relevat eu, în pledoaria mea, fie de altele colectate de Parchet pe parcurs.

(31) Un avocat poate prezenta doar acele dovezi care sunt în avantajul clientului său. Procurorul este obligat să prezinte toate dovezile existente în cauză. Art. 131.1 al Constituției este clar în această privință: « Ministerul Public reprezintă interesele generale ale societății și apără ordinea de drept, precum și drepturile și libertățile cetățenilor ». Dacă parcurgeți referatul, nu veți găsi niciun rând despre contextul economic al deciziei mele, despre efectele ei în planul economiei românești, despre faptul că datoriile către ROMGAZ s-au redus simțitor și bugetul și-a încasat dările, despre impactul favorabil asupra agriculturii românești, despre faptul că unele combinate s-au redeschis, despre faptul că atunci când, în octombrie 2008, INTERAGRO nu și-a mai respectat obligațiile, i s-a retras dreptul la facilități. Poate că de asta nici nu am fost chemat ca martor, pentru că atunci, acest dosar, declarațiile mele fiind consemnate, nu mai putea fi confecționat.

(32) Iată un exemplu edificator. Referatul pomenește de faptul că în luna septembrie am prelungit, prin ordin, facilitățile, dar nu suflă o vorbă despre faptul că ordinul meu era în aplicarea unei dispoziții adoptate în ședința de Guvern și neinițiate de mine, ci de ministrul agriculturii. Această omisiune e cu atât mai greu de explicat cu cât se poate dovedi că SGG a pus la dispoziția DIICOT stenograma ședinței respective care dovedea clar acest lucru.

(33) Practic, referatul nu pornește de la fapte pentru a ajunge la o concluzie, ci pornește de la o concluzie și selectează, interpretează și răstălmăcește faptele astfel încât să-i slujească pentru justificarea concluziei prestabilite.

(34) Mi s-a reproșat faptul că nu doresc, prin cercetarea mea, aflarea adevărului. Aceasta este o acuză nefondată. În ianuarie 2012, atunci când unii colaboratori de-ai mei au început să fie anchetați, am cerut, printr-o scrisoare deschisă adresată șefului DIICOT, « Solicit să fiu audiat, în calitatea pe care o consideră de cuviință, pentru a contribui, prin informațiile pe care le dețin și prin documentele pe care le posed, la limpezirea acestei situații ». Era, precum vedeți, o renunțare implicită la imunitate. Timp de aproape doi ani, nu m-a chemat nimeni, deși vă puteți imagina că mărturia mea ar fi fost importantă pentru aflarea adevărului. M-am trezit direct cu cererea de urmărire penală, înaintată de dna Bica, în contextul în care eram ministru al Economiei. Mi-am dat seama că nu adevărul se dorește, ci cu totul altceva. După decizia Senatului, iarăși a mai trecut un an și jumătate. Iarăși nu m-a audiat nimeni. De ce adevărul pe care îl cunoaște Varujan Vosganian nu e folositor decât dacă el este în postură de învinuit? Biblia și Constituția pe care se jură nu e aceeași și pentru un martor și pentru un învinuit. Cui folosește ca Varujan Vosganian să fie numădecat învinuit, înainte de a se cunoaște toate dovezile pe care el le-ar putea aduce?

(35) Vă rog să-mi permiteți, pentru a vă sugera un răspuns la această întrebare, să vă fac o scurtă relatare a biografiei mele din ultimul deceniu. În anul 2006 am fost propus primul comisar european al României. Imediat după aceea, însuși președintele țării mele, de conivență cu servicii de informații nu neapărat românești, a inițiat o conspirație pentru distrugerea mea. Timp de trei zile în fața opiniei publice s-a desfășurat un adevărat carnagiu. S-a dovedit că sunt absolut nevinovat, dar a trebuit să renunț la candidatura de comisar, pentru a nu știrbi prestigiul României în fața unei străinătăți care nu înțelegea (dialogul meu cu dl. Baroso e edificator în această privință) cum e posibil ca președintele unei țări să conspire împotriva propriului candidat. În anul 2013, odată cu venirea la cârma DIICOT a doamnei Alina Bica, ale cărei relații în lumea politică sunt acum binecunoscute, s-a încercat din nou compromiterea mea. M-am dovedit nevinovat și de această dată, dar a trebuit să demisionez din funcția de ministru, după o lungă convorbire cu primul ministru, pentru a evita orice posibil prejudiciu de imagine externă asupra Guvernului României. Acum se întâmplă din nou. Nu e cam mult, stimați colegi, să trebuiască de trei ori într-un deceniu, printr-un purgatoriu greu de suportat fără o constituție psihică robustă, să trebuiască să-mi dovedesc nevinovăția pentru lucruri de care nu mă fac vinovat?

(36) Știu că sunt mulți care spun că ar trebui să merg la parchet pentru aflarea adevărului. Acestora le spun câteva lucruri. În primul rând, că eu cred că nu mai nimic în plus de demonstrat. În al doilea rând că inconsistența unor acuzații se poate dovedi în oricare fază a procedurii, iar dezbateră din Senat este, potrivit legii, una dintre acestea. Dacă Senatul decide că faptele semnalate nu au incidență penală, așa cum o cere legea, este de ajuns. În al treilea rând, trebuie să vă spun, stimați colegi, că mersul la Parchet nu este un simpozion pentru aflarea adevărului. Persoana cercetată iese, practic, din viața publică, destinul lui și, implicit, a familiei lui se supune unor privațiuni și rigori pe care le presupune procedura penală. Chiar în cel mai bun caz, în care ești achitat, asta se întâmplă după mulți ani, nu poți cere statului niciun fel de daună morală, iar răspunderea magistraților nu este prevăzută în legea română. Spre exemplu, procesul meu de calomnie împotriva fostului securist Liviu Turcu, cel care a fost folosit împotriva mea în 2006, nu s-a încheiat nici până azi, după nouă ani deși era un proces simplu, fără cercetări prealabile. Practic, în condițiile de azi ale țării noastre, simplul fapt că ești cercetat are, dacă ești persoană publică, efectul unei condamnări.

(37) Și atunci întreb: Cine dorește neapărat ieșirea mea din viața publică? Cine dorește cu atâta ardoare compromiterea mea, încât folosește pentru asta calomnia, omiterea și răstălmăcirea faptelor și abuzul? Cine consideră că singurul lucru bun pe care îl mai pot face pentru țara în care m-am născut și pe care o iubesc este să fiu stigmatizat și să lustruiesc clanțele parchetului, în cercetări penale?

(38) Îmi dau seama că nu beneficiaz de un context favorabil. Lupta împotriva corupției este un deziderat cerut cu insistență de opinia publică. Repet, nu este cazul meu, nu sunt cercetat pentru fapte de corupție, ci pentru temeinica unor decizii de politică economică. În același timp cred cu tărie că nu trebuie să transformăm acest obiectiv esențial pentru mersul înainte al României, care este anticorupția, într-un fel de Festival Cântarea României. Execuțiile în grup, nediferențiate, nu folosesc nimănui. Revoluția franceză a rămas ca un moment înălțător în istoria omenirii nu datorită ghilotinei, ci datorită modului în care a definit drepturile omului. Apărarea drepturilor omului presupune că fiecare om are dreptul său inalienabil la dreptate. În ultimile zile mulți mă bat pe umăr cu compasiune, spunându-mi că, din păcate, sunt și victime colaterale. Eu refuz să fiu o victimă colaterală. Refuz să fiu figurant într-un spectacol mediatic pe care nu știu cine îl regizează și de ce.

(39) Sunt de acord că unii reprezentanți ai clasei politice au comis excese. Dar unor excese nu le răspunzi cu alte excese, pentru că atunci intrăm într-o spirală din care nu știm când și cu ce costuri ne vom opri. Deja, capitalul românesc este răvășit, administrația se teme să ia măsuri curajoase și ferme, iar clasa politică este intimidată.

(40) Stimați colegi, Eu sunt același ca acum un an și jumătate. Dumneavoastră, cei care ați votat într-un anumit fel, sunteți aceiași. Faptele sunt aceleași. Dumneavoastră ați votat cum v-a dictat conștiința, nimeni nu v-a cerut să faceți altfel. O sută douăzeci de senatori din o sută patruzeci au respins o solicitare care nu avea teme. Ce s-a schimbat de atunci? Președintele Iohannis are dreptate când spune că avem nevoie de un Parlament puternic. Dar un Parlament puternic e acela care este stăpân pe deciziile sale. Un Parlament puternic nu poate fi comparat cu un pluton de recruți care face stânga împrejur la ordin. Noi nu putem să acceptăm necondiționat anumite solicitări. Necondiționată este numai supunerea și capitularea. Or, Parlamentul nu se poate face unealta docilă a unei alte puteri a statului, indiferent care ar fi aceea și indiferent de orice justificare.

(41) Am petrecut aproape două decenii sub această cupolă. Pe unii dintre dumneavoastră vă cunosc încă din 1990, am sperat, am suferit și ne-am bucurat împreună. Mi-aș dori ca în orice împrejurare ne reîntâlnim să nu trebuiască să ne amintim cu stânjenea de momente ca acesta. Vă încredințez, în continuare, de afecțiunea mea.

BIBLIOGRAPHY

- Benoit, W.L., 1995, *Accounts, Excuses, and Apologies: A Theory of Image Restoration Strategies*, Albany, NY, State University of New York Press.
- van Dijk, T., 2010, "Political Identities in Parliamentary Debates", in Ilie (ed.) 2010: 29-56.
- Englebretson, R. (ed.), 2007, *Stancetaking in Discourse: Subjectivity, Evaluation, Interaction*, vol. 164, Amsterdam/Philadelphia, John Benjamins Publishing.
- Gold, E.R., 1978, "Apologia: The Ritual of Self-Defense", in *Communication Monographs*, 45, pp. 306-316.
- Ilie, C., 2003a, "Discourse and Metadiscourse in Parliamentary Debates", in *Journal of Language and Politics*, 1 (2), pp. 269-291.
- Ilie, C., 2003b, "Histrionic and Agonistic Features of Parliamentary Discourse", in *Studies in Communication Sciences*, 3 (1), pp. 25-53.
- Ilie, C., 2010, "Identity Co-Construction in Parliamentary Discursive Practices", in Ilie (ed.) 2010: 57-78.
- Ilie, C. (ed.), 2010, *European Parliaments under Scrutiny: Discourse Strategies and Interaction Practices*, Amsterdam/Philadelphia, John Benjamins Publishing.
- Ryan, H.R., 1982, "Kategoria and Apologia: On their Rhetorical Criticism as a Speech Set", in *Quarterly Journal of Speech*, 68.3, pp. 254-261.
- Searle, J.R., 1969, *Speech Acts: An Essay In The Philosophy of Language*, Cambridge, Cambridge University Press.
- Searle, J.R., 1975, "Indirect Speech Acts", in *Syntax and Semantics*, vol.3, pp. 59-82.
- Searle, J.R., 1976, "A Classification of Illocutionary Acts", in *Language in Society*, 5 (01), pp.1-23.
- Towner, E.B., 2009, "Apologia, Image Repair, and Reconciliation: The Application, Limitations, and Future Directions of Apologetic Rhetoric", in C.S. Beck (ed.), *Communication Yearbook 33*, New York, Routledge, pp. 431-468.
- Vasilescu, A., 2010, "Metastance in the Romanian Parliamentary Discourse: Case Studies", in *Revue roumaine du linguistique*, LV, 4, pp. 365-380.
- Ware, B.L., W.A. Linkugel, 1973, "They Spoke in Defence of Themselves: on the Generic Criticism of Apologia", in *Quarterly Journal of Speech*, no. 10, vol 59 (3), pp. 273-283.